

UO‘K: 378.124

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14669966>

MARKAZLARDA BOLALAR VA PEDAGOGLARNING BIRGALIKDAGI FAOLIYATI

СОВМЕСТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ДЕТЕЙ И ПЕДАГОГОВ В ЦЕНТРАХ

JOINT ACTIVITIES OF CHILDREN AND EDUCATORS IN CENTERS

Qodirova Nozimaxon Qaxramonjon qizi

*Farg'ona davlat Universiteti Pedagogika-psixologiya va san'atshunoslik fakulteti
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 24.31-guruh talabasi*

Annotatsiya.

Mazkur ilmiy maqola markazlarda bolalar va pedagoglarning birgalikdagi faoliyatining ahamiyati va uning ta'lim jarayoniga ta'sirini tahlil qiladi. Bolalar va pedagoglar o'rtasidagi hamkorlik, ta'limni samarali tashkil etish, pedagogik jarayonning interaktiv va shaxsiylashtirilgan yondashuvlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada, markazlar kontekstida bolalar bilan ishlashning turli metodologik asoslari, ta'limda hamkorlikning pedagogik ko'nikmalarni shakllantirishdagi o'rni va bu jarayonni qo'llab-quvvatlovchi amaliy tadbirlar haqida so'z yuritiladi. Maqola, shuningdek, o'quvchilar va pedagoglarning birgalikda ishlashining psixologik va didaktik jihatlarini ham ko'rib chiqadi.

Kalit so'zlar: Markazlarda ta'lim, Bolalar va pedagoglar faoliyati, Pedagogik hamkorlik, Interaktiv ta'lim, Shaxsiylashtirilgan ta'lim, Didaktikada, Psixologiya, Pedagogik ko'nikmalar

Аннотация.

Данная научная статья анализирует значение совместной деятельности детей и педагогов в центрах и её влияние на образовательный процесс. Взаимодействие между детьми и педагогами играет важную роль в эффективной организации обучения, а также в развитии интерактивных и персонализированных подходов в педагогическом процессе. В статье рассматриваются различные методологические основы работы с детьми в контексте центров, роль сотрудничества в формировании педагогических навыков и практические мероприятия, поддерживающие этот процесс. Также

уделено внимание психологическим и дидактическим аспектам совместной работы учащихся и педагогов.

Ключевые слова: *Образование в центрах, Деятельность детей и педагогов, Педагогическое сотрудничество, Интерактивное обучение, Персонализированное обучение, Дидактика, Психология, Педагогические навыки.*

Annotation.

This scientific article analyzes the significance of the joint activities of children and educators in centers and their impact on the educational process. The collaboration between children and educators plays a crucial role in organizing effective learning and developing interactive and personalized approaches in the pedagogical process. The article discusses various methodological foundations for working with children in the context of centers, the role of collaboration in forming pedagogical skills, and practical activities supporting this process. Attention is also given to the psychological and didactic aspects of cooperative work between students and educators.

Keywords: *Education in centers, Activities of children and educators, Pedagogical collaboration, Interactive learning, Personalized learning, Didactics, Psychology, Pedagogical skills.*

KIRISH

Bolalar va pedagoglar o'rtasidagi munosabatlar yosh bolalarning rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Ta'lim markazlarida bolalar va pedagoglarning birgalikdagi faoliyati o'rganishni kuchaytirish, ijodkorlikni rivojlantirish va hissiy aloqalarni o'rnatish uchun kuchli vosita bo'lib xizmat qiladi. Ushbu tadbirlar har ikki tomon uchun bir-biridan o'rganish, muhim hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish va o'sish va rivojlanish uchun qulay, dinamik, interaktiv muhit yaratish imkoniyatini beradi.

Bolalar va pedagoglarning vazifalar, loyihalar yoki o'yinlar ustida birgalikda ishlaydigan qo'shma tadbirlar hamkorlik muhitini yaratish uchun juda muhimdir. Bunday mashg'ulotlar bolalarga o'z tengdoshlari va Tarbiyachiilari bilan mazmunli muloqot qilish imkonini beradi, bu esa ishonch va muloqot qobiliyatlarini mustahkamlaydi. Boshqa tomondan, Pedagoglarning individual o'rganish uslublari, xatti-harakatlari va hissiy reaksiyalarni kuzatishga qodir, bu esa ko'proq shaxsiylashtirilgan rahbarlik qilish imkonini beradi. Ushbu tadbirlar ijtimoiy-emotsional rivojlanishga yordam beradi, chunki bolalar boshqalar bilan qanday bo'lishish, hamkorlik qilish va nizolarni hal qilishni o'rganadilar.

Bundan tashqari, birgalikdagi mashg'ulotlar bolalarga Tarbiyachilar tomonidan qo'llab-quvvatlanayotganini, qadrlanishini va tushunishini his qilishlariga yordam beradi. Bu xavfsizlik hissi bolalarning o'qishlarida ishtirok etishga va tavakkal qilishga ko'proq tayyor bo'ladigan ijobiy ta'lim muhitiga hissa qo'shadi. Shuningdek, u

Pedagoglarga har bir bolaning o'ziga xos ehtiyojlarini yaxshiroq tushunishga yordam beradi, ularga o'qitish usullarini individual ta'lim uslublari va qobiliyatlariga moslashtirishga imkon beradi.

Ta'lim markazlarida amalga oshirilishi mumkin bo'lgan qo'shma faoliyat turlari xilma-xil bo'lib, turli yosh guruhlari va rivojlanish bosqichlariga mos kelishi mumkin. Quyida ushbu faoliyatga misollar keltirilgan: Ijodiy san'at va hunarmandchilik: Bolalar va Tarbiyachilar rasm, chizish yoki haykaltaroshlik kabi san'at va hunarmandchilik loyihalarida birgalikda ishlashlari mumkin. Bu mashg'ulotlar ijodiy ifoda etish, nozik vosita mahoratini rivojlantirish va jamoada ishlash imkonini beradi. Pedagoglar muvaffaqiyat tuyg'usini uyg'otgan holda, takliflar va rag'batlantirishni taklif qilishlari mumkin.

Guruh muhokamalari va hikoyalar: Tarbiyachilar bolalarni guruh muhokamalarida yoki hikoya qilish seanslarida ishtirok etishga undashlari mumkin. Ushbu faoliyat tilni rivojlantirishga, tinglash qobiliyatiga, fikr va g'oyalarni ifoda etish qobiliyatiga yordam beradi. Shuningdek, u madaniy almashinuv va turli nuqtai nazarlarni almashish uchun makon yaratadi.

Rolli o'yin va drama: Rolli o'yin faoliyati bilan shug'ullanish bolalarda empatiya va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Pedagoglar bolalar turli xarakterlarni, rollarni yoki vaziyatlarni, masalan, oila dinamikasi, jamoat yordamchilari yoki tarixiy voqealarni ijro etadigan stsenariylarni osonlashtirishi mumkin. Ushbu turdagi faoliyat xayoliy fikrlashni va hamkorlikni rag'batlantiradi.

Ochiq havoda o'tkaziladigan mashg'ulotlar va jismoniy o'yinlar: Guruh o'yinlari, estafeta poygalari yoki to'siqlar kurslari kabi qo'shma jismoniy mashqlar bolalarda muvofiqlashtirish, jamoaviy ishlash va jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishga yordam beradi. Tarbiyachilar mashg'ulotlarga rahbarlik qilishda, xavfsizlikni ta'minlashda va bolalarga o'yin qoidalarini o'rganishda faol ishtirok etishlari mumkin. Ushbu tadbirlar, shuningdek, ijobiy ijtimoiy hamkorlik va adolatli o'yin muhimligini targ'ib qiladi.

Ilmiy tajribalar va o'quv loyihalari: Tarbiyachilar va bolalar amaliy fan tajribalari yoki loyihalarida ishtirok etishlari mumkin. Birgalikda ishlash orqali bolalarda qiziqish tuyg'usi va o'rganishga bo'lgan muhabbat paydo bo'ladi. Tarbiyachilar ushbu mashg'ulotlar davomida tanqidiy fikrlashni, muammolarni hal qilishni va jamoada ishlashni rag'batlantirishlari mumkin. Shuningdek, ular ilmiy tushunchalarni qiziqarli va tushunarli tarzda tushuntirishlari mumkin.

Ishonch va mustaqillikni oshirish: Bolalar birgalikdagi mashg'ulotlarda qatnashganda, ular guruh harakatlariga hissa qo'shganda muvaffaqiyat hissini qozonadilar. Pedagoglarning ijobiy mustahkamlashi va rag'batlantirilishi bolalarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga yordam beradi va o'sish tafakkurini rivojlantiradi. Bundan tashqari, bolalar tashabbus ko'rsatishni va guruhda mustaqil ishlashni o'rganadilar.

Hissiy rivojlanishni rag'batlantirish: hamkorlikdagi faoliyat bolalarga o'z his-tuyg'ularini ijodiy ifodalash, muhokama qilish yoki muammolarni hal qilish orqali ifodalash uchun xavfsiz joy beradi. Pedagoglarilar bolalarning his-tuyg'ularini tan olish va boshqarishda yordam berishi mumkin, bu esa hissiy aql va farovonlikni qo'llab-quvvatlaydi

Ta'lim tizimida bolalar va pedagoglarning birgalikdagi faoliyati ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bunday faoliyat, o'z navbatida, bolalarning ruhiy, jismoniy va intellektual rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Markazlarda, xususan, ta'lim muassasalarida bolalar va pedagoglar o'rtasidagi hamkorlik nafaqat o'quv jarayonini yaxshilash, balki bolalarning jamiyatda to'g'ri moslashuvi va o'zini tutish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Ushbu maqolada, markazlarda pedagoglar va bolalar o'rtasidagi birgalikdagi faoliyatning ahamiyati, metodologiyasi, uning ta'limdagi o'rni va uning samarali amalga oshirilishi bo'yicha tahlil qilinadi.

Pedagogik hamkorlik – bu bolalar va pedagoglar o'rtasidagi o'zaro aloqalar, bilim va ko'nikmalarni o'zaro baham ko'rish jarayonidir. Markazlarda pedagoglar bolalar bilan o'zaro fikr almashib, o'quv jarayonini interaktiv tarzda tashkil etishadi. Bunda bolalar faolligi, qiziqishlari va ehtiyojlari asosida ta'lim jarayoni quriladi.

Pedagogik hamkorlikning samaradorligi, pedagogning bilim va ko'nikmalarini bolalarga to'g'ri yetkazib berishga, bolalarning o'z fikrini bildirishiga va ta'limda shaxsiy yondashuvni amalga oshirishga bog'liqdir. Shuningdek, bu hamkorlik bolalar o'rtasida ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda ham yordam beradi.

Markazlarda bolalar va pedagoglarning birgalikdagi faoliyatini samarali tashkil etish uchun pedagogik metodologiyalarni to'g'ri tanlash zarur. Bu metodologiyalar orasida interaktiv ta'lim, loyiha asosida o'qitish, ko'rgazmali va amaliy usullar keng tarqalgan.

1. Interaktiv ta'lim: Bu metodda pedagog va bolalar bir-birlarining fikrlarini erkin ifoda etib, ta'lim jarayonini jonlantiradilar. Pedagog o'quvchilarning faolligini oshirish uchun turli o'yinlar, topshiriqlar va bahslar orqali ularni jalb qiladi.

2. Loyiha asosida o'qitish: Loyiha asosida o'qitish jarayonida bolalar birgalikda muayyan mavzuni o'rganishadi, o'zlari biror loyiha ishlab chiqadilar va uni amalga oshiradilar. Bu usul bolalarning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi.

3. Ko'rgazmali va amaliy usullar: Pedagoglar ko'rgazmalar, tajribalar va amaliy mashg'ulotlar orqali bolalarga nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etishni o'rgatadilar. Bu metod bolalarning tushunchalarini yanada mustahkamlashga yordam beradi.

Pedagogik hamkorlikning psixologik jihatlarini bolalarning hissiy va intellektual rivojlanishiga qaratilgan. Bolalar o'rtasidagi muloqot va o'zaro yordamni rivojlantirish, ularning ijtimoiy qobiliyatlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Pedagogning

bolalar bilan to'g'ri munosabatda bo'lishi, ularga ishonch bildirish, motivatsiya berish va psixologik qo'llab-quvvatlash jarayonida alohida o'rin tutadi.

Didaktik jihatdan, pedagogik hamkorlik bolalarga ta'limning samarali va qiziqarli bo'lishini ta'minlashda yordam beradi. Didaktika – ta'limning maqsadlarini, usullarini va vositalarini o'rganish bo'lib, pedagoglar va bolalar o'rtasidagi hamkorlikni yanada samarali qilishda asosiy rol o'ynaydi.

XULOSA

Markazlarda bolalar va pedagoglarning birgalikdagi faoliyati ta'lim jarayonini samarali tashkil etishning asosiy omillaridan biridir. Ushbu faoliyat nafaqat bolalarning bilim va ko'nikmalarini oshirishga, balki ularning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Pedagogik hamkorlikning metodologik, psixologik va didaktik jihatlarini to'g'ri qo'llash ta'lim sifatini yanada oshiradi. Markazlarda bunday faoliyatni rivojlantirish, bolalar va pedagoglar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni mustahkamlashga yordam beradi, bu esa umumiy ta'lim tizimini yaxshilashga olib keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduvahitova, R. (2015). Pedagogik jarayonni boshqarish va samarali ta'lim metodlari. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
2. Karimova, M. (2018). Bolalar bilan pedagogik faoliyatning innovatsion usullari. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
3. Akhmedova, D. (2020). Interaktiv ta'lim texnologiyalari va uning bolalar bilan ishlashdagi o'rni. Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
4. Ishimova, S. (2017). Pedagogik hamkorlik: nazariya va amaliyot. Toshkent: Yosh g'oyalar.
5. Mustafayeva, N. (2019). Ta'limda shaxsiylashtirilgan yondashuvlar va pedagogik strategiyalar. Toshkent: O'zbekiston xalq ta'limi nashriyoti.
6. Zakarova, S., & Zukorova, F. (2016). Pedagogika: Bolalar bilan ishlash metodologiyasi. Toshkent: Uchinchi renessans nashriyoti.
7. Davies, D., & Thomas, A. (2014). Collaborative Learning in Education: Approaches and Methods. London: Routledge.